

Současná legislativa a nové normy nejen pro znalce (1. část)

JUDr. Zbyněk Urban, Unie soudních znalců

Časopis Elektro společně s Uní soudních znalců uvede na svých stránkách seriál článků, mapujících nové normy, zákony a vyhlášky, týkající se práce všech elektrotechnických odborníků. Seriál článků byl připraven na základě přednášek, které zazněly v dubnu letošního roku na semináři Unie soudních znalců, konaném v aule VOŠ a SPŠE Františka Křížka v Praze. Články jsou určeny nejen soudním znalcům, ale také projektantům, revizním technikům a ostatním elektrotechnikům, kteří potřebují znát rizika, spojená s odbornou činností v elektrotechnice. Toto je první část připraveného seriálu.

Úvod

Príspevek je zaměřen na problematiku činnosti v elektrotechnice v souvislosti s ustanoveními právní povahy v mnoha podobách, jak je přináší každodenní technická praxe. Možná by bylo vhodné použít jako podtext úvahu zaměřenou na otázku, jak minimalizovat problémy v elektrotechnické praxi při setkání s právním řádem České republiky.

Legislativa ČR oplývá množstvím různých zákonů, vyhlášek a nařízení, které se i přes jejich obrovské množství ještě neustále mění podle tvořivosti našich zákonodárců. Tuto legislativu směřující k sledování ani renomovaní právníci, natož obyčejný elektrotechnik. Stejný problém vzniká ve sporných případech, kdy jsou pro konečné rozhodnutí používány znalecké posudky a odborná vyjádření. Přitom právě výstupy znaleckých posudků ve srozumitelné podobě by měly jasně pomoci všem zúčastněným dospět k technicky správnému, logickému a spravedlivému závěru v posuzované věci. Současně by měly elektrotechnikům – zaměstnancům i živnostníkům,

elektromontérům i revizním technikům, dát základní informace o tom, čeho se vyvarovat od zadání zakázky, přes projekt, technické podklady, prodej a použití materiálu, samotnou montáž až po revizi a následné předání a užívání díla. V textu je nabídnut pouze výběr některých právních předpisů, se kterými se lze nejčastěji setkat při vyhodnocování a řešení problematiky související s elektrotechnikou.

V rámci úvodu k této problematice několik slov k tomu, jak jsou elektrická zařízení řazena v systému předpisů a legislativy. Pozornost je třeba věnovat především změnám a úpravám v období posledních zhruba deseti let. Za významné je možné označit i období vstupu ČR do EU, kdy byl zahájen proces sblížení naší legislativy s právem Evropských společenství, a to s mnoha nedostatky. Při řešení problematiky je třeba vycházet ze zařazení elektrických zařízení z hlediska možných provozních rizik. Zde přichází v úvahu členění, které je obsahem zákona č. 174/1968 Sb., ve znění zákona č. 338/2005 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, v platném znění. Navazujícím předpisem je vyhláška č. 73/2010 Sb., o sta-

novení vyhrazených elektrických technických zařízení, jejich zařazení do tříd a skupin a o bližších podmínkách jejich bezpečnosti (vyhláška o vyhrazených elektrických technických zařízeních).

Podle zákona organizace státního odborného dozoru nad bezpečností vyhrazených technických zařízení podávají odborná a závazná stanoviska o tom, zda jsou při projektování, konstrukci, výrobě, montáži, provozu, obsluze, opravách, údržbě a revizi vyhrazených technických zařízení splněny požadavky bezpečnosti technických zařízení (§ 6 a, písm. a). Zde by měl být uplatněn prostor pro prvotní řešení případných rozporů, námitek a nejasností.

Citace zákona uvedená v § 6 b: „Vyhrazenými technickými zařízeními jsou zařízení se zvýšenou mírou ohrožení zdraví a bezpečnosti osob, majetku, která podléhají dozoru podle tohoto zákona. Jsou to technická zařízení tlaková, zdvihací, elektrická a plynová.“

Podle stupně nebezpečnosti se vyhrazená technická zařízení zařazují do tříd, popř. skupin, a stanovuje se způsob prověřování odborné způsobilosti organizací, podnikajících fyzických osob a fyzických osob k činnostem na těchto zařízeních. Na základě této formule by ve zmíněném oboru neměl být prostor pro činnost subjektů bez stanovené kvalifikace. Vyhláška č. 73/2010 Sb., o vyhrazených elektrických technických zařízeních, nahradila vyhlášku č. 20/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená elektrická zařízení a stano-

**Odborné časopisy s tradicí
zdroj aktuálních informací**

FCC PUBLIC

AUTOMA

automatizace, regulace a průmyslové informační technologie

měsíčník pro výrobce i uživatele automatizační a regulační techniky, konstruktéry, vývojové pracovníky, manažery i studenty SOS a VS

cena 52 Kč
roční předplatné 624 Kč, studenti 504 Kč

ELEKTRO SVĚTLO

silnoproudá elektrotechnika v praxi – provoz, údržba, trendy, inovace

měsíčník pro revizní techniky a projektanty elektrických zařízení, montéry, údržbáře, střední i vrcholové manažery firem, pedagogy i studenty všech oborů elektro

cena 52 Kč
roční předplatné 624 Kč, studenti 504 Kč

informace o osvětlování a využití světla

dvouměsíčník pro techniky, architekty a projektanty osvětlení, výrobce i dodavatele osvětlovací techniky, pracovníky hygieny, studenty a všechny zájemce o tento obor

cena 52 Kč
roční předplatné 312 Kč, studenti 252 Kč

objednávky na www.odbornecasopisy.cz nebo tímto objednacím lístkem

objednací lístek

vuji některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, a to dnem 1. června 2010.

Z uvedených podkladů jsou elektrická zařízení zařazena mezi vyhrazená, tedy se zvýšenou mírou ohrožení chráněných zájmů, je třeba při činnostech s nimi postupovat podle platné legislativy. Z toho plyne, že profese v elektrotechnice musí pro udržení potřebné úrovně odbornosti a kvality vykonávaných činností sledovat změny norem, vyhlášek, technických předpisů a zákonů. S politováním je nutné konstatovat, že změn není právě málo a naděje na jejich pokles vzhledem ke sjednocování postupů v Evropě je minimální. Zlepšení zde nastalo v přístupu k technickým normám cestou ÚNMZ na internetu. Skutečností je, že postupovat mimo pravidla stanovená v normách je možné jen v určitých případech. Důsledkem nerespektování technických norem jsou nejrůznější problémy a spory. Zde je třeba připomenout, že jestliže se závazné předpisy odvolávají na normové hodnoty, obecná nezávaznost technických norem se dostává do zcela jiné pozice. Prokazování, kdo má pravdu ve sporných případech postupů mimo normy, je věc složitá, a především časově náročná. U elektrotechniků je přítom čas nepřitelem, a to často nepřitelem číslo jedna.

Práce, obsluha, údržba, revize, projektování a další činnosti na elektrických zařízeních vystavují pracovníky v některých případech zvýšenému ohrožení života nebo zdraví. Při jejich výkonu je nezbytná odborná způsobilost, stanovené vzdělání a délka odborné praxe.

Technická zařízení, včetně elektrických, představují zvýšenou míru ohrožení života nebo zdraví zaměstnanců, a proto by měly být dodržovány podmínky pro získání odborné způsobilosti, a to včetně znalosti norem a legislativy nezbytné pro vykonávání jejich:

- obsluhu,
- montáže a oprav,
- kontroly a revize,
- projektování.

Požadavky upravuje dosud platná vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice. Přes všechny výhrady, které je možné k vyhláše mít, a přes potřebu její novelizace jde o platný předpis. Není možné a ani rozumné při rostoucí složitosti zařízení a náročnosti na práci s ním ponechat kvalifikaci na libovůli pracovníků.

Legislativa

Legislativa ČR oplývá množstvím různých zákonů, vyhlášek a nařízení, které se i přes jejich obrovské množství ještě navíc neustále mění, a to někdy podle tvořivosti našich zákonodárců, kdy jsou napravována chybná a špatná ustanovení. Příložený seznam zákonů, nařízení vlády a vyhlášek poskytuje základní výběr právních předpisů, se kterými se potká při práci na úseku elektrotechniky v podstatě každý. K tomu ještě upozornění, že na činnosti v elektrotechnice navazuje množství technických norem jak v obvyklých třídách ČSN 33 až 38, tak i mimo tyto třídy. Podrobnější zmínka o normách je nad možností krátkého přehledu, který je zde předkládán.

Některé úkony při činnostech s elektrickým zařízením

Při činnostech na elektrickém zařízení a s ním, včetně spotřebičů a dalších prvků, je třeba vycházet z předepsaných postupů a řešení nebo alespoň na základě ověřených poznatků, které zaručují bezpečnost provozu, a tím do jisté míry i spolehlivost.

Některé ze základních okruhů otázek a problémů, které by měly být vyhodnoceny a řešeny, jsou v několika následujících bodech. Jde o:

1. Legislativní a technické předpisy, ze kterých vyplývá zákonná povinnost:
  - a) vypracovat projekt a technickou zprávu elektrického zařízení,
  - b) realizovat projekt odbornou firmou,
  - c) zajišťovat ve lhůtách revize elektrického zařízení (výchozí, pravidelné),
  - d) pro zařízení používat schválené a vhodné výrobky.
2. Doklady a dokumenty nutné pro přípravu revize elektrického zařízení:
  - a) požadavky technických norem,
  - b) požadavky z dalších předpisů,
  - c) údaje z technické dokumentace výrobce (výrobku).
3. Systémový postup určení:
  - a) prostředí podle platných norem a vyhlášek,
  - b) provedení elektrického zařízení podle podkladů z projektu a další dokumentace,
  - c) vztahu dokumentace k platným předpisům a normám.
4. Postupy a metody při revizích elektrického zařízení v praxi (měření/zkoušení) u:
  - a) vnitřních elektrických rozvodů (světelných, zásuvkových a dalších) v budovách pro bydlení,
  - b) vnitřních elektrických rozvodů (světelných, zásuvkových a dalších) v provozovnách,
  - c) elektrických rozváděčů,
  - d) specifických elektrických zařízení (stejnoseměrné rozvody, lékařská zařízení, chemické provozy a jiné),
  - e) elektrických spotřebičů,
  - f) elektrického nářadí,
  - g) pohyblivých přívodů, šňůrových vedení a jejich příslušenství.

Cílem uvedených postupů a opatření je zajištění potřebné úrovně bezpečnosti, odstranění nebo minimalizace rizik u vyhrazených technických zařízení v míře a úrovni, jaké nařizuje platná legislativa v návaznosti na úroveň techniky.

(pokračování)

Objednávám předplatné časopisu

(zakřížkujte vybraný časopis a doplňte číslo, kterým předplatné zahajujete)

- AUTOMA od čísla/roč. /
- ELEKTRO od čísla/roč. /
- SVĚTLO od čísla/roč. /

jméno..... tel.....

firma..... e-mail.....

ulice, číslo..... PSČ, město.....

IČO..... DIČ.....

podpis objednatele..... razítko.....

firma

soukromá osoba

objednací lístek vložte do obálky a zašlete na adresu:

vydavatelství FCC PUBLIC s. r. o., Pod Vodárenskou věží 4, Praha 8, 182 08